

Streszczenie

Ważnym wyznacznikiem poziomu rozwoju każdego kraju jest troska o odpowiedni poziom warunków i **jakości życia** wszystkich obywateli, a przede wszystkim tych, do których należy przyszłość – naszych **dzieci**. W dobie obserwowanych **przemian demograficznych** za szczególnie ważne uważać należy zrozumienie dla szczególnych potrzeb oraz praw najmłodszych obywateli.

Swoistym wyrazem zrozumienia istotnej roli państwa w kształtowaniu odpowiednich warunków życia i rozwoju najmłodszych jest, przyjęta w 1989 roku przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych, **Konwencja o Prawach Dziecka**, podkreślająca prawo wszystkich dzieci do życia, najwyższego poziomu opieki zdrowotnej, edukacji, a także do swobodnego **wyrażania własnych poglądów** we wszystkich sprawach je dotyczących.

Zdefiniowanie i uznanie fundamentalnych praw, jakie przysługują każdemu dziecku, stanowi zaledwie pierwszy, podstawowy warunek jego pomyślnego rozwoju. Czym innym jest bowiem **uznanie praw najmłodszych**, a czym innym jest **stworzenie takich warunków funkcjonowania**, w których mogłyby wzrastać, wykorzystując w optymalny sposób swój **potencjał**. Mając nadzieję na polepszenie jakości życia i perspektyw rozwoju najmłodszych, konieczne jest **stworzenie mechanizmów oceny**, czy dane środowisko można uznać za sprzyjające rozwojowi dzieci oraz jakie są ewentualne obszary i kierunki pożądaných zmian.

Pomiar **percepcji jakości życia dzieci** jest stosunkowo **nowym** obszarem badawczym, nad którym wciąż prowadzone są intensywne prace. Istotnym **ograniczeniem** tego typu badań jest **niedostatek danych** porównywalnych na poziomie międzynarodowym. Pomimo iż monitorowanie różnorodnych aspektów życia dzieci uznaje się za zadanie szczególnie ważne na poziomie każdego kraju, to – jak podkreśla UNICEF – nie mniej istotną rolę odgrywają porównania międzynarodowe, odsłaniające słabe i mocne strony poszczególnych państw, a zarazem pozwalające na ocenę, co jest możliwe do osiągnięcia w dzisiejszym świecie.

Badając jakość życia najmłodszych, za celowe należy uznać oparcie badania na tych **wskaźnikach**, które są **zorientowane na dziecko**, a za szczególnie ważne należy uznać przede wszystkim takie aspekty życia najmłodszych, jak jakość rodzicielstwa, przejawy wykorzystywania i zaniedbywania dzieci, narażenie na przemoc w domu, a dalej jakość i bezpieczeństwo środowiska, w którym egzystują dzieci, ich relacje z rówieśnikami i wychowawcami, ekspozycję na działania i wpływ mediów, zdrowie psychiczne i emocjonalne, wreszcie skłonność dzieci do powielania obserwowanych wzorców zachowań. Warto przy tym **skonfrontować** wizję życia najmłodszych stworzoną przez dorosłych z ocenami dokonanymi przez same dzieci.

Przedmiotem podjętego badania będzie **jakość życia dzieci w jej subiektywnym ujęciu**, rozumiana jako indywidualne przekonanie młodego człowieka o stopniu realizacji jego najważniejszych życiowych potrzeb, ujmowane w kategorii zadowolenia, szczęścia, lęków i obaw. W myśl tej koncepcji, nie istnieje bardziej bezpośrednia i bardziej wiarygodna metoda oceny poziomu jakości życia dzieci, aniżeli zwrócenie się bezpośrednio do samych zainteresowanych. Dążąc do poszanowania praw dzieci, należy bowiem oddać im głos i **umożliwić wyrażenie opinii** na temat otaczającej je rzeczywistości.

Głównym celem planowanego badania jest **identyfikacja uwarunkowań i zróżnicowania subiektywnej jakości życia dzieci** w wieku szkolnym w **Polsce** na tle rówieśników z innych krajów. Planowane badanie jakości życia dzieci przeprowadzone zostanie w ramach trzeciej fali **międzynarodowego** projektu pt.: *Children's Worlds – International Study of Children's Well-being (ISCWeB)*.

Zasadniczym celem ISCWeB jest **pozyskanie** obszernej **wiedzy** dotyczącej **życia dzieci**, ich relacji z rodzicami i rówieśnikami, codziennych aktywności, wykorzystania czasu wolnego, a przede wszystkim ich percepcji wybranych aspektów własnego życia. Realizacja tego celu przyczyni się do **zapełnienia** poważnej **luki** w dostępie do **aktualnych i porównywalnych** w skali międzynarodowej **danych** na temat **subiektywnego wymiaru jakości życia najmłodszych**, stanowiącej jak do tej pory istotne ograniczenie badań z tego obszaru. Zgromadzone w wyniku projektu badawczego dane mogą stanowić pomoc zarówno dla rodziców, społeczności, organizacji, jak i władz/rządów na wszystkich szczeblach w podejmowaniu działań mających na celu **zapewnienie** każdemu dziecku możliwie **najlepszego startu w życie**.